

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 31-23 DO 31-36

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSEKATNI ODDELEK LJUBLJANA, TELEFON 38-32, 38-33 POSTNI CEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ST. 11.739 OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Slovanski kongres bo še bolj okreplil sodelovanje slovanskih narodov v borbi za mir in demokracijo

V Beogradu se prične danes slovanski kongres. Prvič v zgodovini se sestanejo predstavniki svobodnih slovanskih narodov na svobodnih tleh naše jugoslovanske prestolnice.

V preteklosti je bilo že več slovanskih kongresov, prvi med njimi 1848 v Pragi. Razlika med njim in sedanjim kongresom je ogromna. Ob času prvega kongresa so bili vsi Slovani nesvobodni, narodnostno in socialno zatirani, z izjemo Rusov, ki so živeli v narodnostno samostojni državi, ta država pa je s svojim carskim režimom zatirala lastno ljudstvo prav tako neumnemu kot Avstro-Ogrska, Prusija ali Turčija svoje slovanske podložnike.

Na kasnejših kongresih (1867 v Moskvi, 1908 v Petrogradu in Pragi, 1910 v Sofiji) prevladuje ideja panslavizma oz. slavofila, ki je bila le plašč za pridobitev ruskega gospostva nad drugimi slovanskimi narodi. Reakcionarno vsebino panslavizma sta razkrinkala voditelja delavskega razreda Lenin in Stalin. Carizem, ki je v svoji državi zatiral vse drugoder, je med njimi tudi Ukrajince, Belorusce in Poljake, je hotel v zunanji politiki izrabiti iskrena prijateljska čustva slovanskih narodov do ruskega naroda v svoje imperialistične namene.

Protj koncu 19. stoletja se je v Rusiji pojavila nova zgodovinska sila — organiziran delavski razred pod vodstvom boljševiške stranke. Rusko ljudstvo je spremenilo svojo državo iz »reke narodov«, kakor so imenovali caristično Rusijo, v najnaprednejšo državo sveta. Nova država, Sovjetska zveza, je dala svobodo vsem svojim dotlej zatiranim narodom, poslala pa je tudi opora vsem ostalim Slovonom. Velika oktobrska revolucija je pospešila razkroj avstrijsko-nemškega imperijalizma in pripomogla k osnovanju novih slovanskih držav. Oblast v novo nastalih slovanskih državah pa so vzeli v roke ljudje, ki so delali le za svoje ožje razredno interese, ne pa za razvoj in blaginjanje vsega ljudstva.

Drugi svetovni vojni je Sovjetska zveza s svojo Rdečo armado rešila vse človeštvo suženjstva in pogina. Slovanski narodi so spoznali, da jih more samo prijateljsko s Sovjetsko zvezo pripeljati k svobodi. V oboroženi borbi proti okupatorjem so se njihove narodno-osvobodilne vojske povezale z Rdečo armado in prispevale zmago svojim narodom. Junaka borba slovanskih narodov proti fašizmu je odjeknila po vsem svetu in povsod vzbudila simpatije in občudovanje delovnih ljudi.

Ljudstvo vseh slovanskih držav ni premagalo le svojih zunanjih sovražnikov, očistilo je svoje domovino tudi notranjih zatirancev. Nacionalni osvoboditvi se je pridružila socialna osvoboditev. Na tej osnovi prave ljudske demokracije se razvijajo sedaj odnosi med slovanskimi kulturnimi in znanstvenimi delavci v duhu prijateljstva in iskrenega sodelovanja. V takem duhu je bil že v začetku vojne, avgusta 1941, v Moskvi ustanovljen Vseslovanski komite, kakor so takoj odzbori nastali v vseh slovanskih državah. Zastopniki slovanskih komitejev so v juliju letošnjega leta sklenili sklicati prvi slovanski kongres v dneh 8. do 12. dec. v Beogradu.

Ta kongres, ki je danes prišel z delom, bo utrdil enotnost slovanskih

Beograd, 7. dec. »Pravda« objavlja članek sekretarja vseslovanskega komiteja Mečaleva pod naslovom »Pred slovanskim kongresom v Beogradu«.

V članku piše Močalev: Slovanski kongres v Beogradu ima velik pomen za življenje narodov vseh slovanskih dežel. Slovanski narodi Českoslovaške, Poljske, Jugoslavije in Bolgarije so s pomočjo Sovjetske zveze dosegli svojo osvoboditev in našli način, da čvrsto stopijo na novo demokracijo. Potem, ko so preživeli težka leta hitlerjevskega suženjstva in poniževanja, so se slovanski narodi prepričali, da sta edinstvo in čvrsto prijateljstvo s Sovjetsko zvezo najvažnejše poročilo njihovega svobodnega nacionalnega razvoja.

Reakcionarne sile Evrope in Amerike usmerjajo vse svoje napore na to, da bi razbile edinstvo slovanskih narodov. Hrupno kriče o tretji svetovni vojni in poizkušajo, da bi se predrzno in surovo vmešali v notranje stvari zapadnih in južnih Slovanov. Toda slovanski narodi ne bodo dopustili nikakega tuje vmešavanja v svoje stvari. Prežeti so z voljo in odločnostjo, da se bore za uditve svoje neodvisnosti, za demokracijo mir in varnost narodov. Opirajoč se na pomoč Sovjetske zveze, ki gledajo v njej odločnega in doslednega zaščitnika, korakajo narodi Zapadnih in Južnih Slovanov v tem svojem vzvišenem stremljenju krepko po novi, demokraciji razvojni poti in krepko vzajemno prijateljske stike. Sodelovanje slovanskih narodov, v prvi vrsti pa njihovo prijateljstvo s Sovjetsko zvezo, sta zanesljiva opora za boljše morebitno ponovitev nemškega ali katerega koli drugega napada in zelo važen prispevek k izvojevanju čvrstega miru in varnosti.

Na Poljskem pripisujejo velik pomen slovanskemu kongresu v Beogradu

Beograd, 7. decembra. Poljski tisk spremlja z velikim zanimanjem priprave za Slovanski kongres v Beogradu.

V Jugoslavijo je odpotovala poljska delegacija na čelu s polkovnikom Borovim, ki ima nalogo organizirati poljski del razstave, ki bo odprta v zvezi s Slovanskim kongresom. Na razstavi bodo prikazali izbrane dokumente o obnovi v Poljski, posebno zapadnih ponovno pridobljenih področjih.

V Beogradu je odpotovala delegacija poljskega-slovanskega komiteja, ki bo prisostvovala slovanskemu kongresu. Na čelu delegacije je predsednik komiteja prof. Mihajlovič. Med drugimi so v delegaciji

Demokracija svetovna javnost z velikim zanimanjem pričakuje otvoritev slovanskega kongresa, ki bo moral razpravljati o splošnih vprašanjih borbe slovanskih narodov za mir in demokracijo. Najboljši sinovi slovanskih narodov so vedno nastopali kot navdušeni poborniki slovanske solidarnosti, ki počiva na demokraciji temeljih. Delo slovanskih komitejev, ki so bili ustanovljeni v ZSSR, Poljski, Jugoslaviji, Českoslovaški in Bolgariji, je posvečeno sedaj okrepljeni prijateljstvu med slovanskimi narodi. Bližajoč se slovanski kongres bo razpravljal o vprašanju koordinacije de-

V Beograd je prispela bolgarska delegacija

Beograd, 7. dec. Včeraj so prispeli v Beograd člani bolgarske delegacije, ki se bodo udeležili zasedanja slovanskega kongresa v Beogradu. Z delegacijo so prišli predstavniki slovanskega komiteja Jugoslavije in našega tiska, ki so delegate dočkali na meji. Sprejema na železniški postaji v Beogradu so se udeležili v imenu Slovenskega komiteja Jugoslavije rektor beograjske univerze dr. Stevan Jakovljevič, generalmajor Savo Orovič, Radovan Lalčić, univerzitetni profesor, člani komiteja, odpravnik poslov bolgarskega poslanstva v Beogradu Tenčo Mečkov in vojaški ataše podpolkovnik Georgij Sabov s člani poslanstva, minister zvezne vlade Bane Andrejev, generalmajor Mihajlo Apostolski, generalmajor Božidar Maslarić, predsednik centralnega odbora Enotnih sindikatov Djuro Salaj, sovjetski, češkoslovaški, poljski in bol-

garski delegat za kongres, ki so že v Beogradu. Na železniški postaji je bolgarske delegate pozdravil v imenu mesta Beograda in Slovenskega komiteja Marko Mikežič, sekretar izvršilnega ljudskega odbora v Beogradu. Na železniški postaji v Beogradu so prispeli v Beograd člani češkoslovaške delegacije. Pri prihodu v našo državo so češkoslovaške delegate dočkali sekretar kulturnega društva Jugoslavija Češkoslovaška, Ivo Vojvoda, generalmajor Pavle Jakšič, novinar Stevan Dedijer in sekretar češkoslovaškega veleposlanstva v Beogradu Jozef Marek.

Skupna seja Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLR Jugoslavije

Beograd, 7. dec. Včeraj popoldne je bila skupna seja Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ, ki so se udeležili člani zvezne vlade Dimitar Nestorov, Todor Vujašinić, Ante Vrkljan, Nikola Petrovič, dr. Drago Marušić, Franc Frol, Bane Andrejev, Zaim Sarac, Vicko Krstulović in Vlada Zečević.

Seji je predsedoval Josip Vidmar, predsednik Sveta narodov. Na predlog predsednika Vidmarja je Ljudska skupščina sprejela sledeči dnevni red:

- 1. predlog odloka o izvolitvi predsednika Vrhovnega sodišča FLRJ;
2. predlog odloka o izvolitvi predsednika, njegovega namestnika in sodnikov Vrhovnega sodišča JA;
3. predlog odloka o izvolitvi javnega tožilca FLRJ;
4. predlog odloka o razrešitvi sodnika Vrhovnega sodišča FLRJ dr. Zvonimirja Švrlijuge;
5. predlog odloka o razrešitvi sodnika vojaškega senata Vrhovnega sodišča FLRJ polkovnika Mihajla Djordjevića;
6. predlog odloka o razrešitvi sodnika Vrhovnega sodišča JA dr. Save Strugarja in
7. izdaja odloka o potrditvi zakonov, ki so jih sprejeli zakonodajni odbori obeh domov Ljudske skupščine FLRJ na podlagi 136 člana ustave.

Nato je sekretar Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Mile Peruničič prebral predloge odlokov Prezidija, ki so na sprejetem dnevnem redu. Vse predloge Prezidija so bili soglasno sprejeti.

Za predsednika Vrhovnega sodišča FLRJ je bil izvoljen Vitomir Petrovič, dosedanji predsednik Vrhovnega sodišča FLRJ. Za predsednika Vrhovnega sodišča JA je bil izvoljen Vitomir Petrovič. Na skupni seji Zveznega sveta in Sveta narodov je bil soglasno izbran za predsednika Vrhovnega sodišča FLRJ dosedanji predsednik Vrhovnega sodišča LR Srbije Vitomir Petrovič. Novi predsednik Vrhovnega sodišča FLRJ Vitomir Petrovič je bil rojen kot siromašni kmetijski sin dne 7. marca 1. 1900. v Trnavi v okraju Oplenac. Po gimnazijski maturi in pravnih fakulteti je bil za sodnika v Pančevu, Orahovcu, Prizrenu in Kumanovu. Po zloumu stare Jugoslavije je prišel kot rezervni oficir v nemško ujetniško taborišče. Tu je od vsega začetka razvil živahno akcijo proti nacistični komandi taborišča ter proti reakcionarnim tendencam fašistične skupine bivšega jugoslovanskega ofi-

cijskega kora v nemških taboriščih. Kljub najtežjim okolnostim je ves čas svojega bivanja v taborišču neumorno predalval ujetnikom o zakonih progresivnega družbenega razvoja, o političnem položaju ter o značaju in pomenu narodno osvobodilne borbe. S tem svojim delom je v taborišču nenehno dvigal in utrjeval duha osvobodilne borbe in jačal odpor jugoslovanskih ujetnikov proti nacizmu. Ob enem pa je med ujetniki sprotil razkrinkaval vse zahrbtnje namene reakcionarnih jugoslovanskih oficirjev, ki so s svojo izdajalsko politiko služili nacizmom.

Kot izrazit antifašist je bil Vitomir Petrovič izločen iz taborišča in prepeljan v neko taborišče v Galiciji. Po osvoboditvi je bil eden izmed glavnih organizatorjev protifašističnega odbora, ki je vodil akcijo za povratek ujetnikov v domovino. Po povratku v domovino je bil Petrovič postavljen za pomočnika javnega tožilca LR Srbije in ostal na tem položaju do julija 1945, ko je bil imenovan za predsednika Vrhovnega sodišča LR Srbije. V tej funkciji je ostal do svojega imenovanja za predsednika Vrhovnega sodišča FLRJ.

Zahvala maršala Tita za čestitke ob obletnici proglativne republike

Beograd, 7. dec. Ob priliki narodnega praznika — 29. novembra, obletnice proglativne FLRJ, sem prejel številne pozdrave iz vseh krajev Jugoslavije in iz inozemstva. Ker ne morem na vse pozdrave odgovoriti osebno, izražam tem po-

Zahvale ob sprejetju zakona o nacionalizaciji

Beograd, 7. dec. Predsedstvo vlade FLRJ je prejelo iz vseh krajev Jugoslavije veliko število brzojav, v katerih izraža delovno ljudstvo veselje ob izdaji zakona o nacionalizaciji privatnih podjetij.

V teku včerajšnjega dne pa je sprejel predsedstvo vlade FLRJ brzojavko od delavcev trikotarje »Dunav« iz Beograda, tovarne »Teletoptike« iz Zemuna, tekstilne industrije »Ivan Mihutinovića« iz Zemuna, tekstilne tovarne »Oktobrska svoboda« iz Beograda, knjižnega podjetja »Kultura«, grafičarjev, delavcev in nameščenec kovinskih podjetij »Gvozdiar«, »Goldner« in »Jugostroj«, podjetja za izdelavo papirja »Pergamin«, »Jugoštampa«, mižarskega podjetja »Dvajseti oktobar«, delavcev in nameščenec »Ljudskega vinarstva in kletarstva« iz Zemuna in »Državnega kombinata« podjetja iz Beograda in nešteti drugih.

Patriarh Gavriilo pri maršalu Titu

Beograd, 7. dec. Včeraj popoldne so obiskali maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita patriarh srbske pravoslavne cerkve Gavriilo Dožić, metropolit Josip, episkop Nekarije in prota Milan Smiljanić, podpredsednik Prezidija Ustavodajne skupščine LR Srbije.

Razgovor med maršalom Titom in visokimi predstavniki srbske pravoslavne cerkve je potekal v prisrčnem in prijateljskem razpoloženju.

gradu. V imenu delegacije je odgovoril predsednik Viko Červenkov.

Bolgarsko delegacijo sestavljajo: ljudski poslanec in podpredsednik Slovenskega komiteja Bolgarije Viko Červenkov, akademik Todor Pavlov, Vasil Pavurdžijev, član uprave makedonskih društev v Bolgariji, Vladimir Pap Tomov, predsednik Slovenskega komiteja v Bolgariji, Georgij Petrov, Stela Blagojeva, Georgij Mihajlov, predsednik centralnega komiteja bolgarske demokracije mlade živko Živkov, generalmajor Sterjio Atanasov, generalmajor Ivan Tuleskov, profesor dr. Metodij Popov, profesor Mihajlo Dimitrov, profesor Ivan Lekov, književnik Krum Veljkov, Mitar Bratanov, Georgij Božilov, Trajče Dobrosavlski, Hristo Jurkov, Nikola Spirov in Krstij Sarafov.

Z delegacijo je prispelo tudi 15 gostov, 11 članov informativne službe in 20 članov tehnične in umetniškega aparata.

Prihod češkoslovaške delegacije

Beograd, 7. dec. Včeraj so prispeli v Beograd člani češkoslovaške delegacije. Pri prihodu v našo državo so češkoslovaške delegate dočkali sekretar kulturnega društva Jugoslavija Češkoslovaška, Ivo Vojvoda, generalmajor Pavle Jakšič, novinar Stevan Dedijer in sekretar češkoslovaškega veleposlanstva v Beogradu Jozef Marek.

Na železniški postaji v Beogradu so češkoslovaške delegate dočkali predstavniki Slovenskega komiteja Jugoslavije rektor Beograjske univerze Stevan Jakovljevič, generalmajor Sava Orovič, profesor Radovan Lalčić in novinar Dejan Lapčević, češkoslovaški veleposlanik v Beogradu dr. Jozef Korbel s člani veleposlanstva, predstavniki kulturnega društva Jugoslavija-Češkoslovaška, podpredsednik Ljudske skupščine Jože Rus in minister vlade LR Srbije Miloš Carević. Sprejema so se udeležili tudi generalmajor Mihajlo »Apostolski« in podpolkovnik Branko Sotera, člani sovjetske delegacije za slovanski kongres general Gundorov in polkovnik Močalev, delegat Lužiških Srbov Jurij Rjenč ter člani poljske, češkoslovaške in bolgarske delegacije, ki so že v Beogradu.

Prihod predstavnikov ameriških Slovanov

Beograd, 7. dec. Včeraj so prispeli v Beograd z letalom predstavniki ameriških Slovanov, ki se bodo kot gostje udeležili slovanskega kongresa. Prispeli so Boža Galek iz Senta Clare Van, Martin Žorič iz San Francisca in Lambro Sotirov.

du preveden v vojno sodno stroko. Po kapitulaciji stare Jugoslavije se je umaknil v Črno goro in takoj priključil narodno osvobodilnemu gibanju. Bil je komandant andrijevškega partizanskega bataljona, komandant Komenskega partizanskega odreda, načelnik glavnega štaba za Črno goro in Boko, predsednik sodišča drugega udranega korpusa, član sodnega oddelka in Višjega vojnega sodišča Vrhovnega štaba NOV, načelnik oddelka za zvezo s tujimi vojnimi misijami in predsednik Vojnega sveta Vrhovnega sodišča FLRJ.

Zahvale ob sprejetju zakona o nacionalizaciji

Beograd, 7. dec. Predsedstvo vlade FLRJ je prejelo iz vseh krajev Jugoslavije veliko število brzojav, v katerih izraža delovno ljudstvo veselje ob izdaji zakona o nacionalizaciji privatnih podjetij.

V teku včerajšnjega dne pa je sprejel predsedstvo vlade FLRJ brzojavko od delavcev trikotarje »Dunav« iz Beograda, tovarne »Teletoptike« iz Zemuna, tekstilne industrije »Ivan Mihutinovića« iz Zemuna, tekstilne tovarne »Oktobrska svoboda« iz Beograda, knjižnega podjetja »Kultura«, grafičarjev, delavcev in nameščenec kovinskih podjetij »Gvozdiar«, »Goldner« in »Jugostroj«, podjetja za izdelavo papirja »Pergamin«, »Jugoštampa«, mižarskega podjetja »Dvajseti oktobar«, delavcev in nameščenec »Ljudskega vinarstva in kletarstva« iz Zemuna in »Državnega kombinata« podjetja iz Beograda in nešteti drugih.

Patriarh Gavriilo pri maršalu Titu

Beograd, 7. dec. Včeraj popoldne so obiskali maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita patriarh srbske pravoslavne cerkve Gavriilo Dožić, metropolit Josip, episkop Nekarije in prota Milan Smiljanić, podpredsednik Prezidija Ustavodajne skupščine LR Srbije.

Razgovor med maršalom Titom in visokimi predstavniki srbske pravoslavne cerkve je potekal v prisrčnem in prijateljskem razpoloženju.

Vprašanja napredka kmetijsko strojne službe

Kakor industrija tako tudi napredno kmetijstvo danes ne more več prešati pomoči strojev. Kmetijsko delo samo je jasno pokazalo velike prednosti stroja. Stroji s svojo veliko delovno učinkovitostjo dviga proizvodnjo, in zaradi hitrejšega in uspešnejšega dela povečuje in sprošča več rezerviranih sil za nove proizvajalne naloge. Vsako prizadevanje, da se dvigne ta donosnost in rentabilnost kmetijstva, je zato nujno združeno s težnjo po mehanizaciji kmetijskih del. To težnja je še posebno poudarjena v družinski skupnosti, ki hoče napredovati in mora zato skrbeli, da bo imela vedno dovolj delovnih moči.

V preteklih dveh letih je imel naš kmet povsod priliko, da se je prepričal o resničnosti teh trditve. Kar v prevojnih razmerah, ko je bil tudi stroj le sredstvo za izkoriščanje, niti sanjati ni smel, to se mu je v svobodni izpolnilo. Ljudska oblast je od prvih dni naprej posvetila največjo pažnjo razvoju in napredku kmetijsko strojne službe. Vredila je pri tem zavest, da tako kmetu ne pomaga samo preko prvih težav običnega pomankanja delovnih moči in vprežne živine, temveč da mu s stroji daje v roku tudi možno orožje za dolgo dobo napredka in razvoja. V temki z delavcem bo kmet s pomočjo strojev sposoben več prispevati k potrebam, blagostanju in gospodarski ter obrambni moči skupnosti. Kar pa bo več prispeval, bo tudi njegov delež na skupnih dobrinah večji in si bo tako izboljšal svoj gospodarski položaj. To naši kmetje tem lažje izpolnjuje, ker je kmetijsko strojno delo naše občine ljudske imovine. Ni več sredstvo za izkoriščanje, temveč pomočnik vsakemu kmetu.

Pretekli teden so se sestali v Ljubljani upravniki naših kmetijsko strojnih uprav iz vse Slovenije in na skupnem posvetovanju podali obračun svojega dosedanjega dela. Pri tej priliki smo mogli ugotoviti, da je naša kmetijska strojna služba opravila še veliko dela. O njenih uspehih smo že poročali. Posvetovanje je seglo tudi v problematiko sedanega in bodočega dela in napredka kmetijsko strojne službe. In o tej problematiki bomo govorili v tem članku.

Vsa vprašanja, ki se danes postavljajo v zvezi z nadaljnjim razvojem kmetijsko strojne službe, so v enem samem vprašanju: kako čim prej doseči, da bo ta služba dejansko pridobitev vseh naših kmetov, da se je bodo vsi posluževali in da bodo vsi deležni njenih koristi? Odgovor ni tako preprost, kakor je vprašanje. K doseči zastavljenega cilja so namreč dolžni prispevati številni čimtelji. Najvažnejša pa sta vsekakor dva: organizacija naše kmetijsko strojne službe sama in pa ljudski odbori.

V Savinjski dolini se je spomlad z zgodilo, da so se kot interesi za oranje prikladal samo večji, premožnejši kmetje. Mali in srednji kmetje pa so stali ob strani, ker niso imeli sredstev, da bi oranje plačali. Uprava ni poskrbela pravčasno in zadostno, da bi ti kmetje zvedeli za navodilo, ki ga je dobila od vodstva v Ljubljani. To navodilo se je glasilo, da je treba vsem kmetom, ki oranja ne morejo tako plačati, plačilo kreditirati do letja, odnosno do časa, ko bodo pospravili pridelek. Mali in srednji kmetje so tako postali plen premožnejših. Premožnejši kmetje so v času, ko jim je njihove niže za sorazmerno nizko ceno oral traktor, s svojimi konji in drugo vprežno živino orali na njivah malih in srednjih kmetov. Za plačilo so jih obvezali, da jim bodo toliko in toliko dni brezplačno delali. Tako so premožnejši kmetje izkoristili malomarno pozreško upravo in se okoristili s cenennim delom malih in srednjih kmetov.

Gornji primer nas pouči, da je pri kmetijsko strojni službi napačno prizadevanje, da se nujno in za vsako ceno vzdržuje samo iz lastnih dohodkov. Gurostj mora biti že danes, čeprav za ceno živcev, v službi vseh naših kmetov, a prvenstveno malega in srednjega kmeta zadrževanja za skupno obdelovanje zemlje in državnega kmetijskega sektorja. Uprave morajo na svojo delo gledati tudi politično in ne samo gospodarsko in tehnično.

si vni odnos do nje danes ne samo številni vaški ljudski odbori in njihovi kmetijski poverjeniki, temveč tudi okrajni odbori in njihovi kmetijski poverjeniki. Ni mogoče, da bi se kmetijsko strojna služba na čisto širila, če kmetje vidijo, da se zanje ne brigajo niti tisti, ki so zato v prvi vrsti poklicani. V Savinjski dolini se je celo zgodilo, da sta predsednik in tajnik nekoga ljudskega odbora ukazala traktoristu, da je moral kljub nujnosti dela prekiniti oranje in opraviti prevoz nekoga tovora. Kmetijsko strojna služba pa je prvenstveno kmetijska služba, ki lahko prevzame opravila le v času, ko nima kmetijskih del in ko gre za obnovu.

Nujno je, da vsi pasivni ljudski odbori v interesu napredka naše kmetijsko strojne službe in tistih ki so jih izvolili, spreminijo svoj odnos do tega važnega poglavja našega kmetijstva. Z razumevanjem ji morajo pomagati pri vseh njenih nalogah. Največje važnosti je zlasti da omogočijo traktorističnim brigadam načrtno delo, da raztolmajo pravilno kmetom svojega področja vse prednosti strojnega dela in pomen sklepanja obdelovalnih pogodb. Prav od načrtnega dela je v veliki meri odvisna količina in kakovost dela, ki ga bodo opravile brigade, možnost čim večjega in boljše izkoriščanja strojev in razpoložljivega kadra. Štednja goriva in mazil, kar vse vpliva na ceno opravljenih del. Stvari se postavljene tako jasno, prednosti so tako očitne, da bo v bodoče le težko tolmačiti se podobno brezbržnost ljudskih odborov kot posledice nepoučenosti in malomarnosti.

Važnost kmetijsko strojne službe ne zaostaja za nobeno drugo nalogo, ki je združena s prizadevanjem dvigniti proizvodnjo našega kmetijstva na višjo stopnjo. Zato se morajo vsi, ki so v njej zaposleni, ali ki so jo po svojem javnem položaju dolžni pospeševati, zavedati svoje velike odgovornosti. Vse našete ovire morajo biti premagane, da bo naša kmetijsko strojna služba postala čimprej to, kar mora biti: last vsega našega delovnega kmetijskega ljudstva!

Na drugi strani je uspešno delo naše kmetijsko strojne službe v veliki meri odvisno tudi od naših ljudskih odborov. Mnogo težav je, ker ni bilo nujno potrebena stika in sodelovanja med upravniki naših kmetijsko strojnih uprav, aktivov in ljudskimi odbori. V tem pogledu je delo naših upravnikov vse preveč tehnično in administrativno, premalo pa politično.

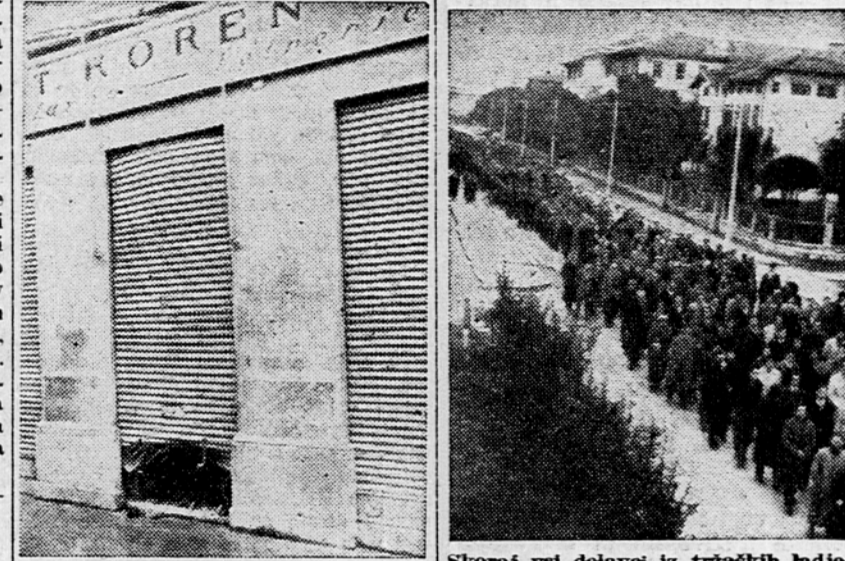
Ljudski odbori, ki so že po svoji funkciji dolžni popularizirati kmetijsko strojno službo in skrbeli, da se njene prednosti čim bolj izkoristijo na njihovem področju, so marsikje popolnoma odpovedali. Dejstvo je, da imajo pa-

Zločini fašističnih podivjancev v Gorici

Gostilna Pavlin napadena od laških teroristov

Trgovina jestvin, žrtve terorističnega napada italijanskih fašističnih tolp

Steklarna Koren, uničena od bomb fašističnih provokatorskih teroristov; škoda 500.000 lir

Škoroj vsi delavci iz tržiških ladje-delnic so se udeležili pogreba osmih garibaldincev, ki so se borili v vrstah NOV in POB.

Tako so danes na dela množično organizirane iz koga, iz Brezovca in Notranjih gorci. Zaposleni so pri razkladanju materiala, ker je potreba po največja. Zelenjica je dala na razpologo več vagonov, da bodo lahko pripeljali večje količine materiala iz gromozne in kamnolome kakor običajno. Tako bodo prostovoljci pripravili material za nekaj dni naprej. Za svoje prostovoljno delo bodo dobili plačilo po delovnih normah.

Borba za zadnja dva kilometra na cesti Ljubljana—Vrhnika

V času, ko delovno ljudstvo Slovenije izraza svojo veselje nad novo pridobitvijo na poti svoje gospodarske izgradnje in utrditve notranje moči in neodvisnosti ljudske države ter si v dokaz temu postavlja nove tekmovalne naloge v vseh panogah proizvodnje, se delavci in nameščenci gradbenega vodstva ceste Ljubljana—Vrhnika z istimi cilji bore, da bi izpolnili letošnji gradbeni program. Tam je borba za zadnja dva kilometra.

Cesta Ljubljana—Vrhnika vodi preko izrazite barjanske pokrajine, ki ima še vedno močvirne značilnosti. Prav zaradi tega so otežkočena utverjena dela že v suhem vremenu, težave pa se ogromno povečajo v slabem vremenu, ko prihaja voda prava za prav iz tal in izpod neba. Jesensko deževje traja letos že mesec in pol. Teren je mehak, línovnat. Blato, dež in sneg ovirajo delavce pri delu; vendar delavci ne odnehajo. Njihovo vztrajnost in požrtvovalnost lahko ocenji le tisti, ki vidi, kako delajo. Nešteto krat premoženi iznova popravljajo škodo, ki jo je prizadejal dež — in napredujejo počasi, a vendar z vztrajnostjo, ki bo privedla do uspeha.

Ovir, ki bi jih povzročal kratek delavni dan, delavci ne poznajo. Na cesti delajo prav za prav noč in dan. Močne žarnice delno nadomeščajo dnevno svetlobo.

Največ nepričklj imajo delavci pri tamponu (40—60 cm debela utrjena plast gramoza, na katero polagajo betonsko plast). Čim je ta razmočena, oddaja pri utrjevanju z valjarji vodo, ki se potem v mlakuzah nabere nad plastjo, tako da je betoniranje popolnoma nemogoče. Da utrjeno estsišče spet usposobijo za betoniranje, morajo v tamponsko plast zarezati

kanalčke, po katerih odteče voda. Nato razkopljejo tampon, da se osuši in da ga potem lahko ponovno utrdijo z valjarji.

Betonirajo v dveh izmenah, od 4 zjutraj do 10 zvečer. Zidarij, ki gladijo in polirajo beton, so pri delu toliko časa, dokler ne dokončajo, kar so zabetonirali tisti dan. Akordantna razkladalna skupina pa dela stalno ponoči in podnevi.

V dnevih, ko ni dežja in ko betonirajo z običajno hitrostjo n. pr. na brezovški strani s strojem za 6 m širine okrog 120 m dnevno, predstavljajo največjo težavo razkladanje materiala (gramoz, mivka, portir), ki ga porabijo 130 do 150 vagonov dnevno. Gramozni vlak vozi lahko v času med dvema osebnima vlakoma na cestniški progi Ljubljana—Vrhnika. Tako morajo izprazniti v času od 9 do 12 dopoldne gramozni vlak, ki pride dopoldne. Vsak je sestavljen iz

Boj špekulantom s krompirjem in njihovim zaščitnikom

Znano je, da je bil s posebno odredbo naše vlade odrejen popis vsač zalog krompirja in obvezni odkup presežkov pri proizvajalcih. Tudi po vseh krajevnih odborih okraja Ljubljana—okolica se je takoj začelo s popisovanjem in presežkih. Okrajni odbor pa je dobil precej prijavi, ki so bile sestavljene na dvomljiv način. S temeljnimi preiskavami na terenu se je ugotovilo, da pri nekaterih proizvajalcih vsi pozivi ljudske oblasti k oddaji presežkov niso nič zalegli, temveč da hočejo nekateri v svojem špekulantstvu na vsak način z glavo skozi zid in to ob podpori protiljudskih elementov v krajevnih odborih. Tako je okrajni odbor Ljubljana—okolica prejel prijavo zalog krompirja v krajevnem odboru Kozarje—Podsmreka, iz katere je razvidno, da ves krajevni odbor nima več kot 600 kg presežka krompirja. Preiskava pa je pokazala, da so ti podatki zlaganji in se je samo pri devetih posestnikih v tem krajevnem odboru odkrilo 7878 kg neprijavljenih presežkov krompirja.

Kot glavni saboterji so se razkrinili sledeči vaški mogotci: Gregorc Janez, Podsmreka št. 6, Pleško Ivan, Kozarje št. 17, in Kanc Avgust, Podsmreka št. 26. Samo pri navedenih se je odkrilo okrog 6000 kg presežkov krompirja. Zadnji od navedenih je celo odbornik krajevnega ljudskega odbora Kozarje—Podsmreka in nosil dvomno največje krivdo zaradi sabotiranja odredbe o obveznem popisu zalog krompirja.

Take pijavke, ki se vedno sabotirajo odredbe ljudske oblasti in v svojem sebičnem pohlepu špekulirajo na ljudsko stisko, je treba postaviti pred sodišče in jih poplačati kakor zaslužijo. Z njihovo vrad pa je treba temeljito obracunati tudi z njihovimi pokrovitelji, protiljudskimi odborniki. Prepričani smo, da ljudstvo takih odbornikov ne bo trpelo v svojih središčih, temveč jim bo krepko pokazalo, kdaj so izrabili njegovo zaupanje.

Orjaški stroj pomaga ljudem pri napornem delu

Čedomir Minderović: Ozka ulica

Čedomir Minderović, avtor državne himne FLRJ, ki jo je izbral Prežidij Ljudske skupščine FLRJ izmed 600 poslanih besedil, je iz proletarskega beograjskega predmestja, ki ga je upodobil pred vojno v zbirki socialnih povesti »Ozka ulica«. Knjigo, iz katere povzevamo naslednjo črtico, pa je cenzura protiljudskega režima prepovedala in je izšla šele po osvoboditvi l. 1945. Ze kot gumnazijec, ki je zgodaj ostal brez staršev, se je Minderović pridružil delavskemu gibanju in so ga zato preganjali; bil je izključen iz šole. Zaradi tega je moral svoja dela objavljati pod psevdonimom »Mlija Katec«. Stalno je bil izpostavljen preganjanju, zapiranjem, cenzuri. Pod psevdonimom »Mladi proletar« je do l. 1929, sodeloval v naprednem listu »Budućnost«, po velikem delavskem zborovanju v Kragujevcu je spesnil popularno pesem »Crveni je istok i zapad«, pripadal je skupini mladih književnikov okrog »Stožera«, že pred vojno je objavil nekaj pesniških zbirk, sodeloval v »Našoj stvarnosti«, a od l. 1938. je v »Narodnoj čitanki« zbral pisce-kmete, katerih dela je objavil v zborniku »Za plugo«. V narodno osvobodilnem boju je sodeloval kot borec in politikomisar in pozneje v raznih političnih in kulturnih funkcijah. Po osvoboditvi je bil natisnjen tudi njegov dnevnik »Za Titom«. Minderović je sedaj član Komiteja za kulturo in umetnost pri vladu FLRJ in urednik revije »Naša književnost«.

daleč izven sive bombažne odeje, ki je bila otrdela kot skorja...

— Aj... aj... aj... — vzdihuje Šaban polglasno, ko nas gleda s svojimi škiljavimi, dobrimi očmi. Nehal se je zibati in nas gleda motno in trudno.

Hasan še dalje čepi nepremično. Obraz ima umazan — bled. Velike kaplje potu so mu udarile iz čela in že zdavnaj so postale težke, toliko, da se niso skotalile na tenke, izobličene prste Nezirjih nog z velikimi rumenimi nohti.

Stenica hiti preko odeje proti Nezirji nepremični glavi brez življenja, ki se je zagledala v nizki kletni strop, zavil v pajčevino.

Veter je krepko zaloputnil okensko krilo in zanesel iz dvorišča rumeno odpadlo listje, ki pada na naše skušrane lase, na stlačen, vlažen pod, na nepremične, dolge noge mrtveca...

— Najbrž me bo Paja povabil...

Toda Paja stoji polje mene nepremičen. Z začudenim in nenavadno privzdignjenimi obrvi mi se je zagledal v kot, kjer so razvrščene zmanjane lesene kobile in tri žage. V mučni, nezonski tišini in otrplosti zastihši korake. Nekdo se je zaustavil ob oknu. Oči imamo široko odprte. Stojimo brez besed. Hotel bi se obrniti, da bi neopaženo in neslišno odšel skozi mratni kletni hodnik in stekel po na pol razrušenih stopnicah ven, v vetroven šum jenskega dopoldneva.

— Najbrž me bo Paja povabil... Toda Paja stoji polje mene nepremičen. Z začudenim in nenavadno privzdignjenimi obrvi mi se je zagledal v kot, kjer so razvrščene zmanjane lesene kobile in tri žage. V mučni, nezonski tišini in otrplosti zastihši korake. Nekdo se je zaustavil ob oknu. Oči imamo široko odprte. Stojimo brez besed. Hotel bi se obrniti, da bi neopaženo in neslišno odšel skozi mratni kletni hodnik in stekel po na pol razrušenih stopnicah ven, v vetroven šum jenskega dopoldneva.

Mrtev Nezirjev obraz, meglen in breztelesen, je lebdel nad nami. V hladnem, sivem zraku vidim starega žagarka, kako si odira pot s čela in se da za našo mizo, pokrito z zakrpanim pisanim prtom. Z obema rokama, ki podirteva z vsemi svojimi neštetiimi plavimi žilicami, objema škodelico čaja, ki se kadi...

Ko je umrl moj oče, je nek vojak jokal... Imel je pravo, veliko vojaško čepico — pristavljam ponosno, nenadno znova premagan od svoje stare, nikdar uresničene želje, da bi tudi jaz imel pravo vojaško čepico.

Molčimo pod nevelskim jesenskim nebom. Hladno je. Vzdihnem potem kot sem se spomnil hladnih, začeh očič Šepava Ruže. Latem sem. Prevzame me omotica. Hotel bi leči, zlektniti se in gledati v nebo, toda ruševije pred me je vlažno in hlad se že vpija v moje od letenja prepoteno telo. Sedaj je hladno tudi doma. Hladno in pustno. Mati je že zgodaj zjutraj odšla. Ko sem se zbudil, je že ni bilo več. Iskal sem po mizi, privzdigoval se na prstih, da bi videl, ali ni morda kaj na polici. Našel nisem ničesar. Odsel sem na ulico — redke, drobne kaplje dežja so polzele v zraku. Ozka ulica kakor da je postala še ožja, strehe so se bolj upognile, hiše so se neobojeno stisnile druga k drugi... Mati je pri gospe, Simič, ves dan se ne bo vrnila.

— Kam! kam! — Neodločno sem gledal vzdolž od dežja premočenih plotov na zamegljen, moten razgled na kleno ulico, ki je bil skoraj ves zakrit s »Petkovo kavarno«, zidano z rdečo, neobmetano in že osivelo opeko. Dudka, sin fabrikanta kisle vode Joksimovića, stisnjen v plavo volneno jopico, z velikim plavim čopom na kapi, je s strahom priteklo mimo mene a se je zaustavil na koncu ulice, čakaje

Prvič sem v tej kleti na koncu Ozke ulice, v kateri je živel stari Žagar Nezir s svojima tovariserima Hasanom in Šabanom. Nerazumevajoč gledamo v odsoten, mrtev obraz s podvezano čeljustjo. V zavesti se mi pojavljata daljna, motna, davno pozabljena slika:

Oče, s prav tako podvezano čeljustjo, leži negiben na dveh sestavljenih mizah sredi nizke, polmračne sobe. Ob njegovi glavi gori tenka voščenkica, nemočno, kakor da se bo vsak trenutek utrlila. Pri vratih stoji vojak. V spuščeni rokah podzavestno obrača in mečka vojaško čepico, iz oči pa mu pu po licu, izkrlivljenom od nerazumljive mi hvilesti, tečejo velike solze.

— Lepa žlovek... dobra žlovek... — me prebujata Šabanov izgled, javkajoči glas. Šaban sedi na tleh iz stla-

Tudi moj ded je umrl...

